

N° 20

JACQUES NÈVE

Horloger d'Art

+ 32 (0)477 27 19 08 - jneve@horloger.net - www.horloger.net

LEPAUTE HORLOGER DU ROI

Jean-André LEPAUTE (1720-1789) en Jean-Baptiste LEPAUTE (1727-1802)

KLEINE KARTELKLOK IN VERGULD BRONS

Omstreeks 1770

Gesigneerd op de wijzerplaat : .. *LE PAUTRE Hr DU ROY* .. A PARIS..

H : 52 cm ; B : 29 cm ; D : 12 cm

BIBLIOGRAFIE : Tardy "Dictionnaire des horlogers français ", Paris, 1972; J.-D. Augarde "Les Ouvriers du Temps, La Pendule à Paris de Louis XIV à Napoléon Ier" ; Pierre Kjellberg "Encyclopédie de la Pendule Française, du Moyen Age au XXè siècle" ; Verscheidene auteurs, "Orologi negli arredi del Palazzo Reale di Torino e delle residenze sabaude " .

LEPAUTE HORLOGER DU ROI

Jean-André LEPAUTE (1720-1789) en Jean-Baptiste LEPAUTE (1727-1802)

KLEINE KARTELKLOK IN VERGULD BRONS

TRANSITION PERIODE, OMSTREEKS 1770

Rond uurwerk op lepelgang en slinger met draadophanging. Het uurwerk is voorzien van een dubbel slagwerk op enkele bel, op vraag voor de kwartieren, aangedreven door het touwtje aan de linkerkant. Tevens is het uurwerk voorzien van een wekker, die men kan regelen door de wijzer op de wijzerplaat, en die men kan opwinden met het touwtje aan de rechterzijde van de kast.

Wijzerplaat is vervaardigd in email met Romeinse cijfers voor de uuraanduiding en Arabische cijfers voor de vijfminuutaanduiding. De wijzerplaat bedraagt twee wijzers in uitgesneden, geciseleerd en verguld messing, en één wijzer in geblauwd staal voor het regelen van de wekker.

De kast is vervaardigd uit verguld geciseleerd brons met rocaille- en bloemenmotieven aan de onderkant en militaire attributen aan de bovenkant (helm, schede en zwaard).

Gesigneerd: .. *LE PAUTRE Hr DU ROY .. A PARIS.*¹ . Deze handtekening komt overeen met die van het bedrijf van Jean-André Lepaute (1720-1789) en zijn broer Jean-Baptiste Lepaute (1727-1802). Het is echter onmogelijk het werk van de broers afzonderlijk van elkaar te onderscheiden.

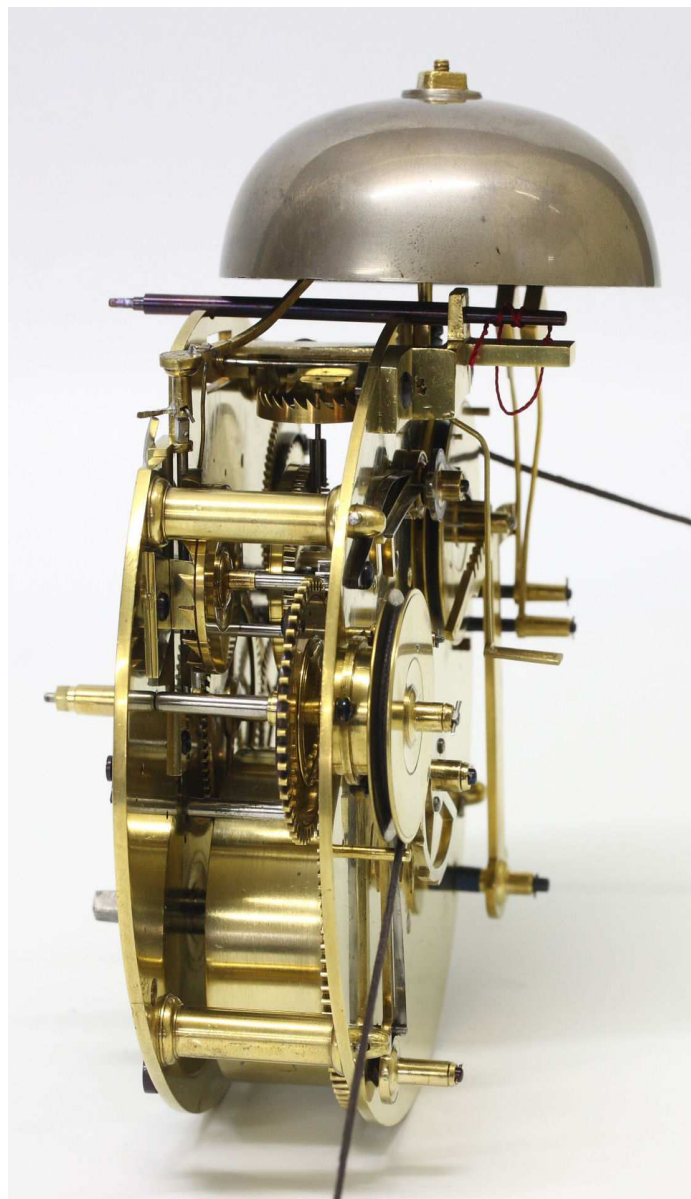
Looptijd van 15 dagen.

Hoogte : 52 cm, Breedte : 29 cm, Diepte : 12 cm

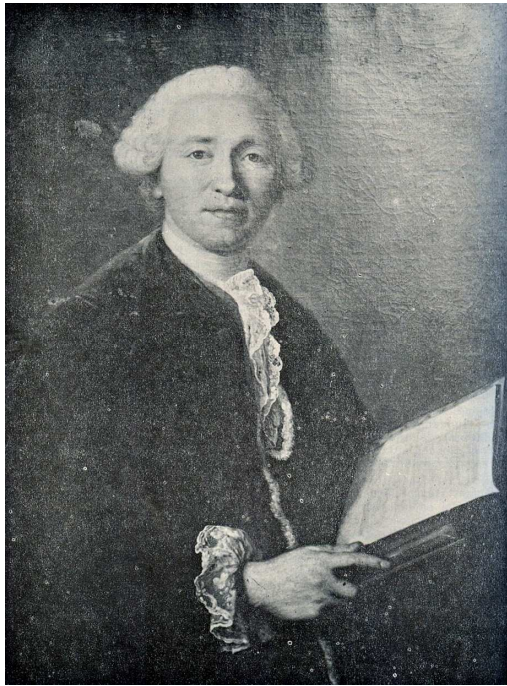
¹ De kalligrafie van de handtekening *LEPAUTE Horloger du Roi* verschilt volgens de modellen en periodes. We hebben eveneens opgemerkt dat de schrijfwijze kan variëren, en dat LEPAUTE soms LEPAUTRE geschreven wordt, zoals dat op onze klok het geval is. Ook vind men dezelfde handtekening op een ander model uit de Empire periode (Anonieme veiling; Parijs, Hôtel Drouot, Aguttes, 18 juni 2013, Lot 308). Het gaat hier waarschijnlijk om een misvorming (waarvan de oorsprong ons onbekend is) van de naam LEPAUTE, of simpelweg een herhaaldelijke fout van de meester emailleerder.

De werken van LEPAUTE worden bewaard in verscheidene musea, zoals het Kunstgewerbemuseum in Berlijn, het Palacio Real in Madrid, het Louvre, Musée National des Techniques, en Musée Nissim de Camondo in Parijs, het kasteel van Versailles, Musée des Arts Décoratifs in Lyon, het Metropolitan Museum of Art in New York en het Hermitage in St. Pietersburg.

Zoals Jean-Dominique Augarde heeft ontdekt (zie voetnoot boven), komt de handtekening *LEPAUTE HORLOGER DU ROI* overeen met het bedrijf dat op 28 oktober 1758 werd opgericht door Jean-André Lepaute, *l'Aîné* genaamd (1720-1789), en zijn broer Jean-Baptiste (1727-1802). Deze handtekening werd tot in 1792 gebruikt.

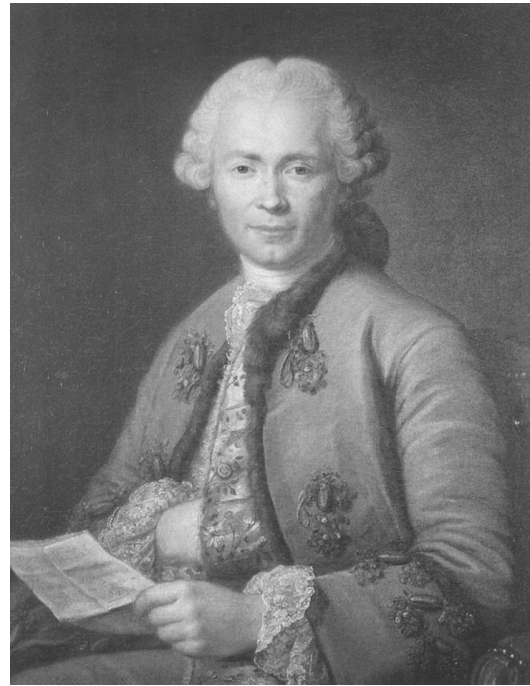
LEPAUTE HORLOGER DU ROI

Guillaume Voiriot (1713-1799)

Portret van Jean-André Lepaute

Olie op doek

Guillaume Voiriot (1713-1799)

Portret van Jean-Baptiste Lepaute

Olie op doek (privé collectie)

Jean-André Lepaute was de oudste in een gezin van negen kinderen, afkomstig uit het oosten van Frankrijk. Bij zijn vader leerde hij de smederij, slotenmakerij en monumentale klokkenmakerij. Op zijn 20e gaat hij studeren bij een Parijse klokkenmaker. In 1747 voegt zijn jongere broer Jean-Baptiste zich bij hem en samen zullen de de zaak LEPAUTE HORLOGER DU ROI opstarten in 1766. Deze bevond zich eerst in de rue Saint-Honoré, en vanaf 1772-1773 aan de Palais Royal.

Als *Horloger du Roi* presenteerde Jean-André Lepaute in 1751 een klok aan Lodewijk XV; deze klok die hij helemaal zelf had uitgevonden, had een mechanisme dat maar op één tandwiel berust. In 1752 vindt hij een klok uit die de uren, minuten en seconden aanduidt, en die de uren en kwartieren slaat. Het volgende jaar publiceert hij een *Mémoire sur l'échappemens à repos, Donné à l'Académie des Sciences par Lepaute Horloger du Roi au Luxembourg à Paris*, en in 1755 een opmerkelijke « *Traité d'horlogerie* », waaraan de beroemde astronoom en Académicien Jérôme de Lalande (Fig.1) zal meewerken. Zijn werken worden in 1760 vervolledigd met de *Description d'une nouvelle pendule policamératique ; pour servir de Supplément au Traité d'Horlogerie*. Jean-André Lepaute wordt Meester Klokkenmaker in 1759 en krijgt een onderkomen in de galerijen van het Louvre. In 1775 stopt hij met zijn activiteit.

Fig.1 *Traité d'horlogerie* door Jean-André Lepaute

Jean-Baptiste Lepaute was net zoals zijn broer ook *Horloger du Roi* en zal in 1774 de familiezaak overnemen met zijn twee neven. Hij verkrijgt het meesterschap in 1776 en zal onder andere de grote klok van het Parijse stadhuis maken (verloren in een brand in 1871). Van 1778 tot 1783 was zijn zaak te vinden aan de Rue des Echelles Saint-Honoré. Hij stopt in 1789.

De gebroeders Lepaute zijn, naast hun verscheidene technische uitvindingen en esthetische vernieuwingen binnen de klokkunst, ook de grondleggers van een grote dynastie klokkenmakers die door de eeuwen heen gekend waren om hun prestigieuze en voortreffelijke kwaliteiten.

Klokken van LEPAUTE

(Bewaard in verscheidene verzamelingen)

Vaasklok, met uurwerk met draaiende wijzerplaat

(Privé verzameling)

Naar een model van Pierre-Philippe Thomire

Flora et Zéphyrus

(Turijn, Palazzo Reale)

Staande klok, kast met stempel van Nicolas Petit

(Parijs, collectie Bernard Steinitz)